

Základy kartografie a topografie

Mgr. Darina MÍSAŘOVÁ, Ph.D.

Sylabus přednášky 6: **JAZYK MAPY**

Sylabus slouží jako přehled základních pojmů zmiňovaných na přednášce. Není dostačující pro úspěšné zvládnutí zkoušky. Sylabus je nezbytné doplnit informacemi z přednášky.

JAZYK MAPY - kartografická sémiologie

Čas potřebný pro příjem, zpracování a vydání informací závisí:

- Při procesu sdělování informací je nezbytné uvažovat:
 - co **nejrychlejší vnímání**,
 - co **nejtrvalejší zapamatování**
 - **srozumitelnost** co **nejširšímu** okolí uživatelů při požadavku **přiměřených nároků** na duševní činnost uživatele

KARTOGRAFICKÁ SÉMIOLOGIE - zabývá se teorií kartografických znaků a jejich užíváním

- zakladatelem je Francouz J. Bertin (1967)
= formalizovaný znakový systém mapy ovládaný syntaktickými a sémantickými pravidly, jimiž je realizován proces kartografického sdělování informací
- specifický znakový systém k zaznamenávání konkrétních objektů a jevů do mapy

Základní pojem = kartografický znak

= libovolný grafický prostředek nebo souhrn prostředků, který je schopen být nositelem významu a něco v kartografickém díle vyjadřovat

Znak má 3 základní vlastnosti

Znak nese 2 typy informací

Úlohou kartografických znaků je kartografická interpretace jevů a procesů

Optické aspekty
Syntaktický aspekt
Sémantický aspekt
Sygmatický aspekt
Pragmatický aspekt

Specifické aspekty

Komunikovatelnost
Názornost
Interpretovatelnost
Komprimovatelnost

Optickofyziologické a psychologické jevy

ovlivňující používání kartografického znaku

Irridace

světlé plochy na tmavém pozadí se zdají větší než velké tmavé plochy na světlém pozadí

Optickogeometrické klamy

ZNAKOVÝ KLÍČ

= soubor mapových znaků předepsaný pro určité mapové dílo s vysvětlením jejich významu

Musí splňovat:

- podrobné a věrné znázornění všech charakteristických rysů území
- dobrá přehlednost a čitelnost mapy
- reprodukce zpracování

Faktory ovlivňující tvorbu znakového klíče

Technické (ovlivněné možnostmi reprodukčního zpracování)

limitujícím faktorem je nejmenší šířka čáry

Fyziologické (ovlivněné vlastnostmi oka)

- osamocené černé čáry
- jakákoli barevná linie je méně čitelná než černá
- dvojitě čáry
- čtverce a obdélníky černé barvy
- mezery mezi dvěma plnými plochami
- na velikosti minimálních rozměrů prázdných obrysů má kromě rozlišovacích schopností oka vliv tvar znaku, hranice a jeho okolí

Zásady tvorby legendy

úplná

nezávislá

uspořádaná

v souladu s označením na mapě

srozumitelná